

UWARUNKOWANIA ROZWOJU TURYSTYKI NA WYSPACH SALOMONA W LATACH 1995–2017

Katarzyna PODHORODECKA

Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, ul. Krakowskie Przedmieście 30, 00-927 Warszawa, e-mail: kpodhorodecka@uw.edu.pl

Podhorodecka K., 2020, *Uwarunkowania rozwoju turystyki na Wyspach Salomona w latach 1995–2017*, „Czasopismo Geograficzne”, 91(1–2): 127–141.

Streszczenie:

Turystyka na obszarach wyspiarskich w Regionie Pacyfiku w ostatnich latach rozwijała się bardzo dynamicznie. Świadczy o tym wzrastająca liczba przyjazdów turystów zagranicznych na te obszary. Celem artykułu jest opisanie stanu rozwoju turystyki na Wyspach Salomona oraz ukazanie znaczenia turystyki w gospodarce tego obszaru na tle innych gospodarek turystycznych Pacyfiku. W artykule podjęto próbę wskazania barier hamujących tempo rozwoju turystyki na analizowanym obszarze. Dodatkowo celem artykułu jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie: czy turystyka na Wyspach Salomona rozwijała się w takim samym tempie jak średnio na małych obszarach wyspiarskich Pacyfiku w latach 1995–2017. Artykuł został stworzony w oparciu o analizę danych statystycznych oraz literaturę przedmiotu.

Słowa kluczowe: Wyspy Salomona, znaczenie ekonomiczne turystyki, turystyka nurkowa, ekoturystyka

Wstęp

Wyspy Salomona są państwem wyspiarskim zlokalizowanym w południowo-wschodniej Oceanii na wschód od Nowej Gwinei. Państwo obejmuje oprócz wschodniej części archipelagu o tej samej nazwie, a także atole Rennell i Ontong Java i między innymi wyspy Santa Cruz, Duff, Reef. Powierzchnia Wysp Salomona wynosi 27,9 tys. km², [www.data.worldbank.org], a liczba ludności na wyspach w 2017 r. wyniosła 647 tys. osób, co dawało średnią gęstość zaludnienia wynoszącą 23 osób na km². Wyspy Salomona były objęte protektorem brytyjskim, a niepodległość uzyskały w 1978 r. Wielokrotnie wskazywano, iż wkład turystyki we wzrost gospodarczy krajów wysp Pacyfiku wzrósł znacznie w I dekadzie XXI w. Zmiana polityki gospodarczej tego obszaru od końca lat 80. XX w. skierowała się ku rozwojowi turystyki [Narayan, Narayan, Prasad 2010, s. 169–183].

W wielu pracach analizowano również problematykę rozwoju ekoturystyki na Wyspach Salomona [Hviding, Bayliss-Smith 2008, s. 291–320]. Przedstawiano również krytyczną analizę dokumentu strategicznego rozwoju turystyki obowiązującego na

tych wyspach [Burns 2010, s. 57–78], a także analizowano zagospodarowanie turystyczne wyspy Anuha oraz znaczenie ekonomiczne inwestycji zagranicznej w obiekt hotelarski, gdzie uwarunkowania kulturowe oraz polityka wewnętrzna ostatecznie doprowadziły do zamknięcia obiektu [Sofield 1996, s. 176–202].

Analizowano także historię rozwoju turystyki na Wyspach Solomona. Brytyjskie doświadczenie kolonijne i bliskość Wysp Salomona w stosunku do dużego rynku emisyjnego jakim jest Australia miały silny wpływ na poziom zróżnicowania rynków turystyki przyjazdowej na te wyspy [Douglas 2004, s. 29–49]. Społeczności Wysp Pacyfiku są bardziej narażone na negatywne skutki rozwoju gospodarczego i również sceptycznie podchodzą do zmian. Pomimo tego miejscowi wspierali rozwój turystyki [Diedrich, Aswani 2016, s. 808–818].

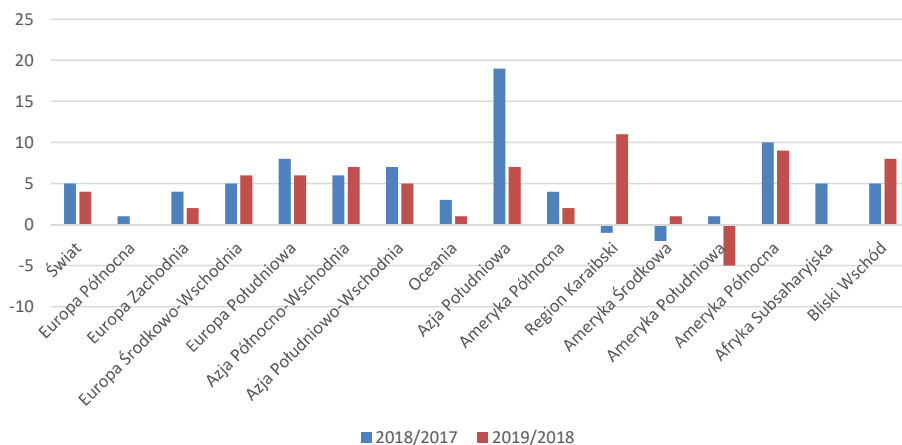
Celem niniejszego artykułu było opisanie stanu turystyki na Wyspach Salomona oraz podjęcie próby określenia znaczenia turystyki w gospodarce tego obszaru. Ponadto podjęto próbę identyfikacji barier hamujących tempo rozwoju turystyki na analizowanym obszarze i wykonano analizę SWOT. Poszukiwano również odpowiedzi na pytanie: w jakim tempie turystyka rozwijała się na Wyspach Salomona w porównaniu do małych obszarach wyspiarskich Pacyfiku w latach 1995–2017. Metody użyte w artykule to: analiza danych statystycznych oraz analiza literatury przedmiotu.

Ruch turystyczny na obszarze małych wysp Oceanii oraz Wyspach Salomona w latach 1995–2017

Tempo przyrostu liczby turystów dla poszczególnych regionów świata jest zróżnicowane. Umiarkowaną dynamiką może się poszczycić ostatnich latach Oceania i jest to wzrost liczby turystów zagranicznych w 2018 r. w stosunku do 2017 wynoszący 3% przy średnim tempie wzrostu liczby podróży turystycznych na świecie wynoszącym 5%. Natomiast w I połowie 2019 r. tempo wzrostu liczby podróży zagranicznych dla tego regionu wyniosło 1% przy średniej dla świata 4% (ryc. 1).

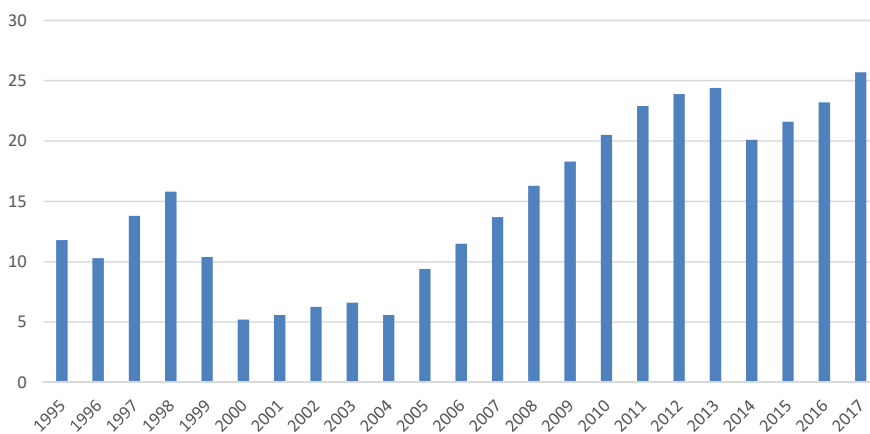
Można zaobserwować, że w latach 1995–2017 nastąpiły znaczne zmiany w turystycznym ruchu przyjazdowym na Wyspy Salomona. W pierwszej dekadzie XXI w. zarejestrowano istotne załamanie w wielkości ruchu przyjazdowego turystycznego na te wyspy (spadek o 48% w 2000 r. w stosunku do 1999 r.). Potem przez kolejnych 5 lat ruchu turystyczny stabilizował się poziomie od 5 do 6 tys., od 2005 r. do 2013 r. zarejestrowano znaczny przyrost liczby turystów do prawie 25 tys., potem lekkie załamanie do poziomu 20 tys. w 2014 r., a w kolejnych latach zarejestrowano tendencje wzrostową do poziomu 25 tys. w 2017 r. (ryc. 2).

Przez większość lat 90. XX w. ogółem liczba przyjazdów turystycznych była na poziomie 10–15 tys., z czego około połowy wizyt była sklasyfikowana jako wizyta w celach rekreacyjnych [Douglas, 2004, s. 34].

Ryc. 1. Zmiany w ruchu turystycznym na świecie w pierwszej połowie 2019 r. (zmiany w % stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku)
Fig. 1. Changes in tourist movement in the World in the first half of 2019 (% changes with the same period last year)

Źródło/Source: World Tourism Barometer, Vol 17, Issue 3, September 2019

Ryc. 2. Liczba przyjazdów turystów zagranicznych na Wyspy Salomona w latach 1995–2017 (w tys.)

Fig. 2. Number of foreign tourists arrivals to Solomon Islands in the years 1995–2017 (in thousand)

Źródło/Source: baza danych UNWTO (www.unwto.org). Rok 1999, 2001, 2002 – szacunki

Uwarunkowania przyrodnicze rozwoju turystyki na Wyspach Salomona

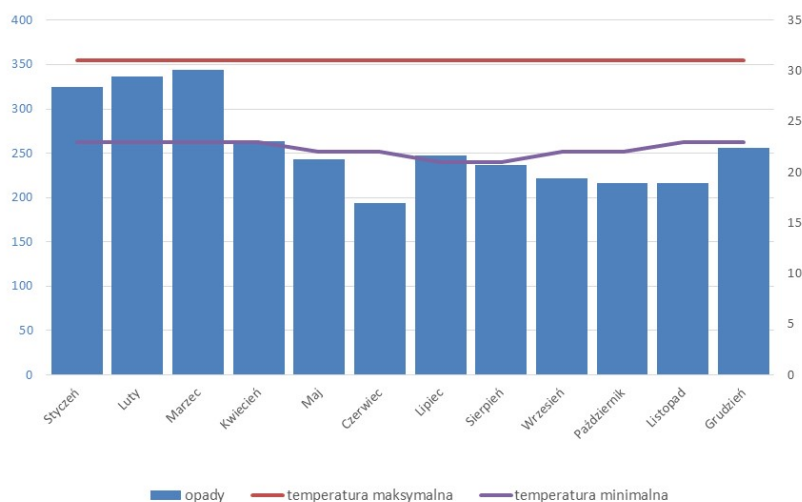
Wyspy Salomona są położone w strefie klimatu równikowego z średnioroczną temperaturą od 26 do 29°C, natomiast na terenach górskich średnia temperatura spada poniżej 20°C. Opady występują równomiernie w ciągu roku, natomiast w górach osiągają one rocznie nawet 8 000 mm. Wyspy Salomona są zlokalizowane na trasie cyklonów tropikalnych. W poszczególnych miesiącach temperatura nie jest zróżnicowana i obserwowalne są małe wahania od 21°C w lipcu i sierpniu do 23°C w okresie od listopada do kwietnia. Średnia roczna maksymalna temperatura wynosi 31°C, a minimalna wynosi 22,3°C.

Wyspy porastają lasy równikowe, które stanowią 85% powierzchni kraju. Rosną tutaj hebanowce, sandalowce, palmy, bananowce, a także na wybrzeżach zarośla oraz lasy namorzynowe. Turystów mogą zainteresować liczne gatunki papug oraz gadów (krokodyle, jaszczurki oraz endemiczny legwan) [www.swiatpodroznikow.pl].

Rafy koralowe są ogromnym bogactwem Wysp Salomona. Nawet doświadczeni nurkowie docenią walory przyrodnicze możliwe do zaobserwowania w wodach. Z łatwością można tu oglądać błazenki, papugoryby, barrakudy oraz tuńczyki. Ogromną atrakcją dla turystów stanowi tzw. „nurkowanie wrakowe” (www.surfski.pl).

Klimat dla przyjezdnych jest zdecydowanym atutem tych wysp. Przez cały rok średnia temperatury oscylują wokół 22–25°C, a maksymalna pozostaje na poziomie 25°C (ryc. 3).

Malaria stanowi bardzo duży problem zdrowotny dla turystów przybywających na Wyspy Salomona i związana jest ona z wielkością komarów występujących na wyspie [McLaughlin 2019, s. 6]. Odwiedzający powinni przyjmować tabletki przeciwmalaryczne zarówno przed jak i trakcie oraz po odbyciu podróży, aby zabezpieczyć się przed tą niebezpieczną chorobą. Na Wyspach Salomona oprócz malarii występuje również gruźlica oraz jest tu podwyższone ryzyko infekcji chorobami zakaźnymi i chorobami układu pokarmowego. W latach 2015–2016 odnotowano przypadki zarażenia wirusem Zika. Niestety opieka medyczna na wyspach jest na bardzo niskim poziomie. Poważniejsze przypadki wymagają przetransportowania chorego na leczenie do Australii lub Nowej Zelandii [www.gov.pl/web/dyplomacja/wyspy-salomona – Portal MSZ].

Ryc. 3. Minimalna i maksymalna temperatura (w °C) w poszczególnych miesiącach oraz średnie sumy opadów (w mm) na Wyspach Salomona.

Fig. 3. The minimum and maximum temperature (in °C) in particular months and the average sums of rainfall in the Solomon Islands (in mm)

Źródło/Source: National Statistics Office of Solomon Islands – www.spc.int/prism/country/sb/stats/Migration%20and%20Tourism/Tourism/Purpose-new.htm

Uwarunkowania kulturowe rozwoju turystyki na Wyspach Salomona

Obszar wysp doświadczył jednych z najbardziej zaciętych walk podczas II wojny światowej. Z tego powodu można tu znaleźć wiele obszarów, które upamięniają historię i są elementem tzw. turystyki kulturowej. Wyspy Salomona uzyskały autonomię w 1976 r., a potem po dwóch latach niepodległość. Kraj ten jest destabilizowany przez walki na tle etnicznym, nieudolność urzędniczą oraz wysoki poziom przestępczości, co wpływa negatywnie na rozwój sektora turystycznego [www.podroze.onet.pl].

Struktura etniczna wysp jest jednorodna, gdyż większość ludności stanowią Melanezyjczycy (95%). Dwie większe grupy etniczne to Polinezyjczycy (3%) i Mikronezyjczycy (2%). Jednakże na Wyspach używa się aż 70 języków. Język angielski, mimo iż jest językiem urzędowym nie jest popularny. Posługuje się nim jedynie 2% ludności, a najpopularniejszym językiem jest Solomons Pijin. Protestantyzm jest religią dominującą i jego udział wynosi 77%, natomiast udział religii katolickiej wynosi 19%.

Wyspy Salomona oferują jedne z najlepszych miejsc do uprawiania nurkowania na południowym Pacyfiku. Znakomite walory środowiska przyrodniczego dają impuls

do rozwoju turystyki. Należą do nich tropikalna roślinność oraz zróżnicowana fauna lądowa i morska. Wody sprzyjają rozwojowi turystyki aktywnej (uprawianie sportów wodnych: taki jak nurkowanie z butlą, snorkelling, surfing oraz windsurfing). Najbardziej popularną formą turystyki na Wyspach Salomona jest kajakerstwo i nurkowanie. U wybrzeży wysp zlokalizowane są zatopione wraki japońskich i amerykańskich okrętów [Kowalczyk 2000, s. 170]. Biura podróży specjalizujące się w tym typie turystyki zlokalizowane są miejscowościach Honiara, Munda, Gizo oraz Uepi [www.wikitavel.org]. Najbardziej znane wraki statków to japoński lotniskowiec Kinugasa, amerykański krążownik Quincy, australijski statek Canberra oraz pancernik Kiri-hima. Nurkowie rekreacyjni niestety nie są w stanie odwiedzić najbardziej znanych wraków, które zlokalizowane są w bardzo głębokiej wodzie. Jednakże Wyspy Salomona ze względu na dużą liczbę innych, bardziej dostępnych wraków, które można zwiedzać pod wodą stały się „światową mekką dla nurkujących turystów” [Panakera 2007, s. 152–139].

W latach 80. XX w. miała miejsce bardzo kontrowersyjna inwestycja turystyczna. Była prowadzona przez kapitał francuski, południowokoreański oraz inwestorów z Hongkongu. Był to luksusowy ośrodek Anuha na Wyspach Nggela, który został otwarty w 1984 r. [Panakera 2007, op. cit.].

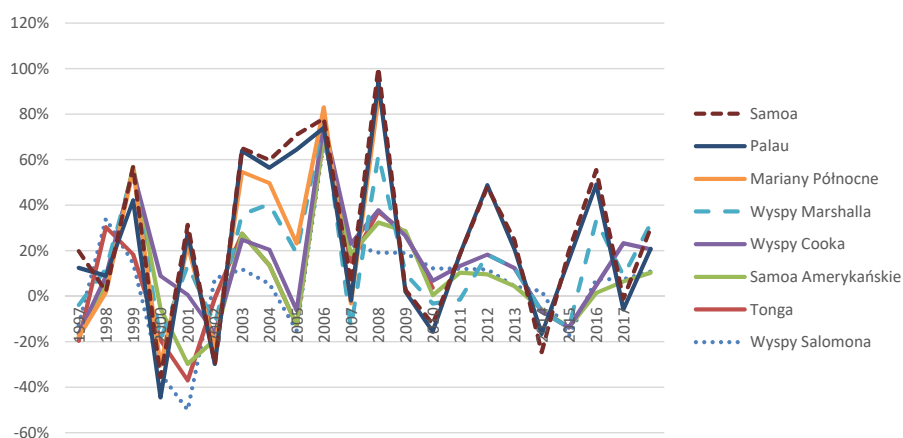
Wyjątkową wyspą pod względem ruchu turystycznego jest Eua, charakteryzująca się relatywnie dużą liczbą turystów, którzy przybywają na surfowanie i oglądanie wielorybów. Turyści wymagają określonego rodzaju i jakości żywności [Ross, Bryceson 2019, s. 421 za Sleveland 2014]. Duży ruch turystyczny jest siłą napędową lokalnej gospodarki, która musi się skupiać na produktach wysokiej jakości [Ross, Bryceson 2019, s. 421].

Stolica Honiara charakteryzuje się wysokim bezrobociem oraz zмага się z wieloma problemami społecznymi. Obszar ten charakteryzuje się dużym uzależnieniem od sektora publicznego, który daje możliwości zatrudnienia swoim mieszkańcom [Douglas 2004, s. 33].

Wyspy Salomona mimo, iż charakteryzują się znakomitymi walorami środowiska przyrodniczego, nie należą do wysp często odwiedzanych przez turystów. Wynikać to może z niestabilności politycznej. Kraj był na skraju bankructwa i anarchii tuż po uzyskaniu niepodległości w 1978 r. Kłopoty wynikały z dużego deficytu budżetowego oraz korupcji na dużą skalę. Po wybuchu zamieszek nastąpiło załamanie stabilnego funkcjonowania państwa. W 2003 r. władze Wysp Salomona zaapelowały o pomoc społeczność międzynarodową. Siły międzynarodowe zostały m.in. przysłane przez Australię i Nową Zelandię. Elementem zmniejszającym ruch turystyczny jest również możliwość występowania na wyspach huraganów. W 2002 r. ogromne zniszczenia spowodował bardzo silny huragan *Zoe*, który przeszedł przez wyspy grupy *Santa Cruz*.

Znaczenie ekonomiczne turystyki na Wyspach Salomona

Można zaobserwować, iż tendencja zmian w liczbie turystów na wszystkich obszarach wyspiarskich Pacyfiku jest bardzo podobna. Znaczne spadki w 2001 i w 2002 r. dotyczyły wszystkich wysp i mogły być tłumaczone ogólnym złamaniem rynku turystycznego po atakach na *World Trade Center*, kolejne spadki to rok 2005 r. – reakcja na falę tsunami w grudniu 2004 r. w Azji Południowo-Wschodniej oraz lęk towarzyszący turystom przed podróżami na wyspy. Następne spadki to rok 2008 i 2009 następstwo światowego kryzysu gospodarczego i zmniejszonej konsumpcji turystycznej na całym świecie. W latach 1995–2017 na wyspach Pacyfiku zarejestrowano wzrost w liczbie przyjazdów turystycznych wynoszący 31%, natomiast w tym samym okresie na Wyspach Salomona ruch uległ zwiększeniu o 118% (ryc. 4). Oznacza to, że tempo rozwoju turystyki na analizowanych wyspach było wyższe niż średnio dla małych wysp obszaru Pacyfiku¹.

Ryc. 4. Zmiany w liczbie przyjazdów turystów zagranicznych na wybrane obszary wyspiarskie Oceanu Spokojnego w latach 1997–2017 (w %)

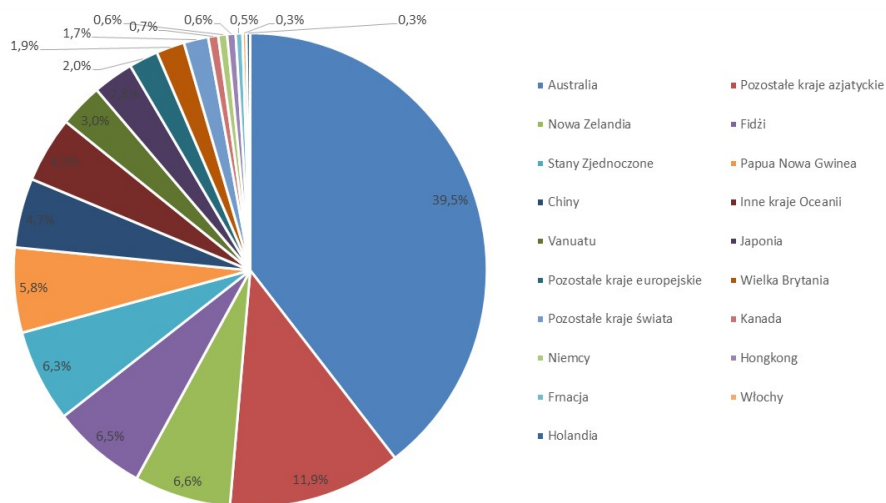
Fig. 4. Changes in the number of foreign tourists arrivals in selected island areas of the Pacific Ocean in 1997–2017 (in %)

Źródło/Source: baza danych UNWTO (www.unwto.org)

Najliczniej Wyspy Salomona odwiedzają obywatele Australii, Kanady oraz Nowej Zelandii. Obszar ten ma bardzo zdywersyfikowaną strukturę przyjazdów turystycznych. Główny rynek australijski stanowi jedynie 33% wszystkich przyjazdów. Kolejne

¹ W analizie statystycznej uwzględniono małe terytoria wyspiarskie, dla których były dostępne dane dla ruchu turystycznego (Samoa, Palau, Mariany Północne, Wyspy Marshalla, Wyspy Cooka, Samoa Amerykańskie, Wyspy Salomona oraz Wyspy Tonga).

rynki są bardzo rozproszone. Oznacza to, iż promocja powinna być kierowana aż na głównych 8 rynków, które pokrywają 80% przyjazdów w turystyce zagranicznej (ryc. 5).

Ryc. 5. Struktura narodowościowa turystów zagranicznych przyjeżdżających na Wyspy Salomona w 2017 r. (w %)

Fig. 5. The ethnic structure of foreign tourists in Solomon Islands in 2017 (in %)
 Źródło/Source: baza danych UNWTO (www.unwto.org)

Uwarunkowania rozwoju gospodarki na Wyspach Salomona

Niewielka wartość PKB przypadająca na 1 mieszkańca (na osobę 2 206 USD w 2017 r.) [www.data.worldbank.org], wskazuje, że wyspy zajmują jedno z ostatnich miejsc w rankingu najbardziej rozwiniętych krajów świata. Rolnictwo dostarcza 48% produktu krajowego brutto, natomiast usługi 40%, a przemysł jedynie 9% [www.pl.wikipedia.org]. Produktami eksportowymi na Wyspach są: kopra i olej palmowy. Od 1998 r. rozpoczęto wydobycie złota i innych mineralów, a wcześniej głównym surowcem eksportowym było drewno. Na Wyspach zlokalizowane są zasoby ołowiu, cynku, niklu, ale nie są one eksploatowane na dużą skalę, gdyż mogłoby to powodować zaburzenie rozwoju funkcji turystycznej. Rybołówstwo ma coraz większe znaczenie w eksporcie oraz na wewnętrznym rynku.

W sektorze rolnym istotna jest uprawa się kakaowca, bananów, batatów, warzyw, ziemniaków, a także ryżu. Ważna jest także uprawa palm kokosowych oraz eksport oleju palmowego. Na Wyspach hodowana jest trzoda chlewna, bydło oraz drób.

Jest rozwinięty przemysł włókienniczy, spożywczy. Pomoc zagraniczna pochodzi z Australii, Japonii, Nowej Zelandii, Tajwanu oraz Wielkiej Brytanii.

Znaczenie ekonomiczne turystyki oraz bariery rozwoju sektora turystyki na Wyspach Salomona

Na Wyspach Salomona turystyka zaczyna się stawać istotną częścią gospodarki. Mimo wszystko jej tempo wzrostu jest ograniczone ze względu na braki w infrastrukturze turystycznej w postaci bazy noclegowej oraz w braki w infrastrukturze transportu lokalnego.

Średnia długość pobytu turystów zagranicznych na Wyspach Salomona w 2017 r. wyniosła 15 dni i jest to jedna z najdłuższych średnich długości pobytu dla poszczególnych krajów i terytoriów zależnych na świecie. Spośród 49 państw, dla których są dostępne dane UNWTO dotyczące długości pobytu Wyspy Salomona osiągnęły 7. miejsce w rankingu najdłuższych pobytów turystycznych na świecie. Średnia długość pobytu turystycznego na świecie wyniosła 9,2 dnia, a więc jest to znacznie powyżej średniej (o 63% więcej). Bariery jest niewielka podaż bazy noclegowej na wyspach. Według danych UNWTO na analizowanym obszarze jest zlokalizowanych 141 obiektów zbiorowego zakwaterowania z liczbą pokoi wynoszącą 1,55 tys. oraz liczbą miejsc noclegowych wynoszącą 3,7 tys. Turystyka przyjazdowa w relacji do PKB wyniosła w 2016 r. 8%, więc stanowi istotny udział w tworzeniu wartości dodanej na wyspach. Natomiast udział turystyki w eksporcie w 2017 r. wyniósł 13%.

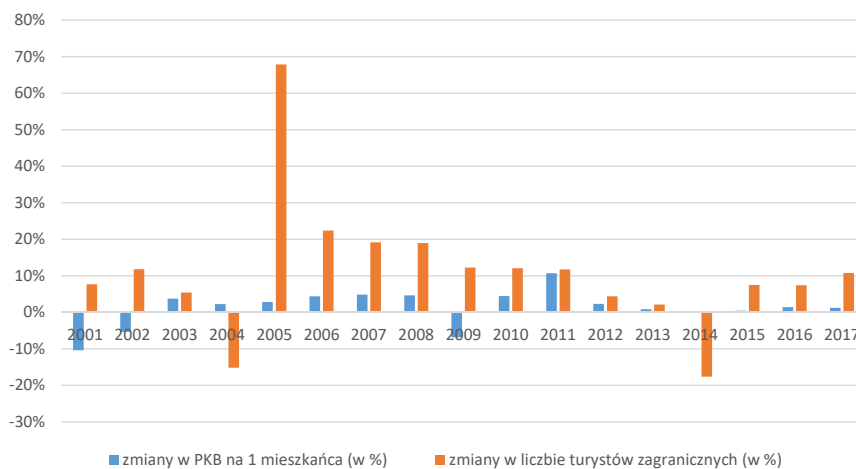
Średnie wydatki przypadające na jednego turystę były w 2017 r. bardzo wysokie i wyniosły aż 2 828 USD, a globalna wartość wydatków turystycznych na Wyspach Salomona w 2017 r. wyniosła 79 mln USD.

Władze Wysp Salomona promują ekoturystykę jako alternatywę dla rozwoju turystyki masowej. Możliwość rozwijania tego typu turystyki wynika ze zróżnicowanego środowiska przyrodniczego. Geneza wysp jest mieszana i są one zarówno pochodzenia wulkanicznego, jak i koralowego. Występują tu licznie endemiczne gatunki ptaków i owadów oraz bardzo bogata szata roślinna. Nie rozwinęła się turystyka na masową skalę, co może ułatwić rozwój ekoturystyki.

Zależność korelacyjna pomiędzy zmianami PKB przypadającymi na jednego mieszkańca a zmianami w wielkości przyjazdowego ruchu turystycznego w latach 2001–2017 wyniosła 0,114. A więc nie można mówić nawet o słabej korelacji między tymi zmiennymi. Co oznacza, że przełożenie się znaczenia ekonomicznego turystyki na dobrobyt mieszkania nie jest jeszcze zauważalny. Lata 2005–2009 to czas, kiedy w parze szedł wzrost przyjazdów turystów zagranicznych oraz wzrost wielkości PKB przypadającej na 1 mieszkańca (ryc. 6).

Według dokumentu strategicznego rozwoju turystyki The Solomon Islands National Tourism Development Strategy 2015–2019 wyspy skupiają się na niszowych typach turystyki, a turystyka rejsów okrężnych jest dużą szansą na dalszy rozwój

sektora turystycznego na tych wyspach. Mimo iż ten typ turystyki nie jest zaliczany do segmentu turystyki zrównoważonej to wyspy te ze względu na jeszcze niewielką liczbę turystów będą zabiegać o to, aby być na trasie wycieczkowców. Dlatego wskazano w dokumencie strategicznym, iż należy dalej starać się o dalsze inwestycje w rozwój turystyki rejsów okrężnych na tym obszarze. Wizją dokumentu jest stymulowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz wzmocnienie pozycji mieszkańców poprzez rozwój turystyki [The Solomon Islands... 2015, s. 8]. Obszar ten charakteryzuje się relatywnie małą intensywnością ruchu turystycznego, co oznacza że możliwości rozwoju turystyki zrównoważonej są jeszcze bardzo duże. Rozwój zrównoważony rozumiany pod względem ekonomicznym jest tutaj tłumaczony poprzez to, iż na tym obszarze nie zostanie stworzona monokultura turystyczna, gdyż udział relacji wydatków turystycznych do PKB nie jest tak duży jak dla pozostałych obszarów wyspiarskich.

Ryc. 6. Zmiany w PKB na 1 mieszkańca oraz zmiany w liczbie przyjazdów zagranicznych na Wyspy Salomona w latach 2001–2017

Fig. 6. Changes in GDP per capita and changes in the number of foreign arrivals to Solomon Islands in 2001-2017 (%)

Źródło/Source: dane UNWTO (www.unwto.org) oraz dane Banku Światowego www.data.worldbank.org/country/solomon-islands

Analiza SWOT uwarunkowań rozwoju turystyki na Wyspach Salomona

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT uwarunkowań rozwoju turystyki na Wyspach Salomona (tab. 1), którą zwykle uznaje się za przydatne narzędzie do opracowania dokumentu strategicznego [Oblój 2007]². Do istotnych mocnych stron możliwości rozwoju turystyki trzeba zaliczyć przede wszystkim bardzo wysoką średnią długość pobytów turystów zagranicznych na Wyspach Salomona oraz wysokie średnie wydatki turystów zagranicznych. Niestety wśród słabych stron znalazły się słabo rozwinięta oferta turystyczna oraz duże zagrożenie klęskami żywiołowymi. Szansę stanowi są przede wszystkim ogromna moda na wyjazdy na wyspy tropikalne, natomiast zagrożeniem się jest pojawianie się różnego rodzajów kryzysów (w tym ekonomicznych oraz zdrowotnych).

Tabela 1. Analiza SWOT dalszych możliwości rozwoju turystyki na Wyspach Salomona
Table 1. The SWOT analysis of further possibilities of tourism development in Solomon Islands

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none"> – bardzo długa średnia długość pobytów turystów zagranicznych na Wyspach Salomona, – wysokie średnie wydatki turystów zagranicznych, – ogromny potencjał turystyki sentymentalnej związanej z historią drugiej wojny światowej (np. oglądanie pod wodą wraków znanych amerykańskich i japońskich statków), – możliwości rozwoju ekoturystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> – słaba rozwinięta oferta turystyczna, – duże zagrożenie klęskami żywiołowymi (huragany), – bardzo niska znajomość języka angielskiego wśród miejscowej ludności, – słaba infrastruktura turystyczna (zbyty mało obiektów noclegowych), – zagrożenia zdrowotne na wyspach (np. malaria),
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> – duża moda na wyjazdy na wyspy tropikalne, – moda na tzw. "disaster tourism" oraz turystykę aktywną, a więc zwiedzanie przez osoby nurkujące okrętów zatopionych podczas II wojny światowej, – ogromny wzrost liczby przyjazdów turystycznych w 2018 r. i w pierwszej połowie 2019 r. na obszarze Oceanii, – znaczny i stabilny wzrost w liczbie podróży międzynarodowych od czasu światowego kryzysu gospodarczego do epidemii COVID-19. 	<ul style="list-style-type: none"> – pojawienie się kryzysów (w tym ekonomicznych i zdrowotnych), które ograniczają tempo rozwoju sektora turystycznego na świecie, – wahania koniunktury gospodarczej na świecie, – zawieszenie połączeń lotniczych z powodu pandemii koronawirusa.

Źródło/Source: opracowanie własne/Author's elaboration

² Analiza uwzględnia interakcje między czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi [Dziemianowicz, Szmigiel-Rawska, Nowicka, Dąbrowska 2012, s. 12 za Oblój, 2007; www.4business4you.com].

Podsumowanie i dyskusja

Wyspy Salomona są krajem o dużej powierzchni i liczbie ludności jak na obszar wyspiarski zakwalifikowany do SIDS (small islands developing states), a charakteryzują się bardzo niskim wskaźnikiem intensywności turystycznej, co może świadczyć o posiadaniu potencjału do dalszego rozwoju ruchu turystycznego w tym regionie. Bardzo istotne jest, że turyści przybywający na Wyspy Salomona decydują się na długie pobyty i wydają dużo pieniędzy. W latach 1995–2017 przyrost liczby turystów zagranicznych na Wyspy Salomona był znacznie wyższy niż średnia dla małych obszarów wyspiarskich Pacyfiku (mogło to również wynikać z faktu, iż Wyspy Salomona charakteryzowały się bardzo niskim poziomem ruchu turystycznego w 1995 r. wynoszącym 12 tys.).

Nie wykazano znaczącego wpływu zmian wielkości przyjazdowego ruchu turystycznego na tempo rozwoju gospodarczego wysp, co oznacza że wpływ turystyki na dobrobyt mieszkańców jest jeszcze statystycznie nie zauważalny. Jedynie lata 2005–2009 to czas, kiedy rejestrowano zarówno wzrost przyjazdów turystów zagranicznych oraz wzrost wielkości PKB przypadającej na 1 mieszkańca.

W artykule stworzono analizę SWOT rozwoju turystyki na Wyspach Salomona. Jako najmocniejsze strony wskazano: bardzo długą średnią długość pobytów turystów zagranicznych na Wyspach Salomona, wysokie średnie wydatki turystów zagranicznych oraz ogromny potencjał turystyki sentymentalnej związanej z historią drugiej wojny światowej oraz możliwości rozwoju ekoturystyki. Wyspy Salomona zdecydowanie powinny rozwijać na swoim obszarze ekoturystykę, na którą w przyszłości będzie duży popyt i która może generować dodatkowe przychody. Podobne tezę potwierdził H. Franis [2012] wskazując, iż ekoturystyka jest postrzegana, jako potencjalny przemysł, który mógłby się przyczynić znacznych dochodów dla gospodarki narodowej (s. 299). Dodatkowo ogromny potencjał tkwi w rozwoju turystyki kwalifikowanej (tj. nurkowej).

Należy jednak pamiętać, iż Wyspy Salomona historycznie związane z Wielką Brytanią obecnie raczej wiążą swoją przyszłość i bezpieczeństwo od w Australii i Nowej Zelandii [Rodd 2016, s. 517]. To może także mieć znaczny wpływ na kształtowanie się głównych rynków turystyki przyjazdowej na ten obszar wyspiarski. Zauważono również duże znaczenie w przemianach na Wyspach Salomona interwencji RAMSI – Regional Assistance Mission to Solomon Islands. Pojawia się pojęcie „przejścia”, które jest stosowane w celu opisanie niedawnego upadku trwającej dekadę regionalnej misji pomocy na Wyspach Salomona. Sprawilo to duże zmiany społeczne, polityczne i gospodarcze na tym obszarze [Allen, Sinclair 2015, s. 381].

Poprzez interwencję kolonialną wiele obszarów Pacyfiku miało narzucone prawodawstwo przez władze metropolitalną i zapomniano o lokalnych wartościach. Kierunki zmian zostały narzucone z góry, a jednak polityka turystyczna powinna

się opierać na udostępnieniu działań lokalnej ludności [Harrison 2004]. Udział miejscowych w branży turystycznej niestety był minimalny, a Wyspiarzom z Salomona brakowało i brakuje kapitału finansowego oraz społecznego na aktywny udział w branży turystycznej. Często próby ich bardziej bezpośredniego zaangażowania kończyły się niepowodzeniem [Sofield 1996], a jednak cały czas były podejmowane [Russell, Stabile 1993].

Literatura

- Allen M. G., Sinclair D.**, 2015, *Solomon Islands in Transition?* The Journal of Pacific History, vol. 50, issue 4, s. 381–397.
- Burns P.**, 2010, *The 1990 Solomon Islands tourism plan: a critical discourse analysis*, Journal of Tourism and Hospitality Planning & Development, Vol. 1, s. 57–78, doi.org/10.1080/1479053042000187801.
- Diedrich A., Aswani S.**, 2016, *Exploring the potential impacts of tourism development on social and ecological change in the Solomon Islands*, Ambio 45, s. 808–818, <https://doi.org/10.1007/s13280-016-0781-x>
- Douglas N.**, 2004, *Towards a history of tourism in Solomon Islands*, The Journal of Pacific Studies, vol. 26, no.1 & 2, s. 29–49.
- Dziemianowicz W., Szmigiel-Rawska K., Nowicka P., Dąbrowska A.**, 2012, *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
- Francis H.**, 2012, *Developing a self-sustaining protected area system: a feasibility study of national tourism fee and green infrastructure in the Solomon Islands*, Journal of Sustainable Finance & Investment, vol., no 2, s. 287–302, doi.org/10.1080/20430795.2012.715576.
- Harrison D.**, 2004, *Tourism in Pacific Islands*, The Journal of Pacific Studies, Vol. 26, no. 1 & 2, 2004, s. 1–28.
- Hviding E., Bayliss-Smith T.**, 2008, *Islands of Rainforest. Agroforestry, Logging and Eco-Tourism in Solomon Islands*, Routledge, London.
- Kowalczyk A.**, 2000, *Geografia turystyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- McLaughlin K., Tanya L. Russell L., Apairamo A., Bugoro H., Jance O., Cooper R., Nigel W.**, 2009, *Smallest Anopheles farauti occur during the peak transmission season in the Solomon Islands*, Malaria Journal, vol. 18, doi.org/10.1186/s12936-019-2847-2, s.1–7.
- Narayan K., Narayan S., Prasad A.**, 2010, *Tourism and Economic Growth: A Panel Data Analysis for Pacific Island Countries*, Tourism Economies, Vol 16, Issue 1, s. 169–183 <https://doi.org/10.5367/000000010790872006>
- Oblój K.**, 2007, *Strategia organizacji*, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
- Panakera Ch.**, 2007, *World War II and Tourism Development in Solomon Islands*, [in:] Ch. Ryan, *Battlefield Tourism. History, Place and Interpretation*, Routledge, Taylor & Francis Group, United Kingdom, s. 125–141.
- Rodd A.**, 2016, *Adapting postcolonial island societies: Fiji and the Solomon Islands in the Pacific*, Island Studies Journal, Vol. 11, No. 2, s. 505–520.

- Ross A., Bryceson K. P.**, 2019, *Traditional thinking: the impact of international aid on social structures and cultural traditions in agrifood chains in Tonga and Solomon Islands*, *Journal of the Asia Pacific Economy*, vol 24, no 3, s. 402–429, doi: 10.1080/13547860.2019.1614254
- Russell D., Stabile, J.**, 2003, *Ecotourism in practice: trekking the highlands of Makira Island, Solomon Islands*, Pacific Island Tourism, ed. D. Harrison.
- Sleveland S.**, 2014, *Tourism does not destroy anything: Opportunities for and Limitations to Tourism Development in Marovo Lagoon*, Western Province, Solomon Islands, The University of Queensland.
- Sofield T.**, 1993, *Indigenous tourism development*, *Annals of Tourism Research*, Vol. 20, Issue 4, [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(93\)90094-J](https://doi.org/10.1016/0160-7383(93)90094-J), s. 729–750.
- Sofield, T. H. B.**, 1996, *Anuha Island resort, Solomon Islands: a case study of failure*, [in:] R. Butler, T. Hinch, *Tourism and indigenous peoples*, James Cook University, Queensland, Australia, s. 176–202.
- The Solomon Islands National Tourism Development Strategy 2015–2019*, 2015, Department and Ministry of Culture and Tourism of Solomon Islands National Tourism Development Strategy Solomon Islands, Solomon Islands.
- World Tourism Barometer*, Vol 17, Issue 3, United Nations World Tourism Organization (UNWTO), Madrid, September 2019 – www.unwto.org.

Strony internetowe:

- <https://www.data.worldbank.org/country/solomon-islands> [10.12.2018].
- <https://www.pl.wikipedia.org> [27.11.2018].
- <https://www.unwto.org> - baza danych UNWTO [27.11.2018].
- <https://www.spc.int/prism/country/sb/stats/Migration>.
- <https://www.%20and%20Tourism/Tourism/Purpose-new.htm> - National Statistics Office of Solomon Islands [25.11.2018].
- https://www.wikitavel.org/en/Solomon_Islands [10.07.2019]
- <https://www.podroze.onet.pl/ciekawe/wyspy-salomona-podstawowe-informacje/dmr0ezb> [16.09.2019].
- www.gov.pl/web/dyplomacja/wyspy-salomona - Portal Ministerstwa Spraw Zagranicznych [22.04.2020].
- <https://www.swiatpodroznikow.pl/kraje/203> [16.09.2019].
- <https://www.surfski.pl/przewodnik/101-wyspy-salomona--przewodnik-nurkowy.html> [16.09.2019].
- https://www.4business4you.com/biznes/zarzadzanie_strategiczne/analiza-swot-tows [20.11.2017].

CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN SOLOMON ISLANDS IN 1995–2017

Abstract:

Tourism in island areas has been developing very dynamically in recent years. This is observed by the increasing number of arrivals of foreign tourists to Pacific islands areas. The purpose of the article is to show the tourism development and importance of tourism in the

economy of the Solomon Islands comparing to other Pacific Island territories. It is also the attempt to indicate the barriers that decrease the pace of tourism development in the analyzed area. In addition, the purpose of the article is to answer the question: if tourism on the Solomon Islands develop at the same pace as on average in small island areas in Pacific region in 1995-2017.

Keywords: Solomon Islands, economic importance of tourism, diving tourism, ecotourism